

Istanbul Water Tribunal

Tütün Deposu, Istanbul, March 14, 2009

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'ne Tavsiyeler

Türkiye'de Dicle, Çoruh ve Munzur nehirlerinin vadilerinde baraj ve hidroelektrik santrallerin inşasına ilişkin olarak Ilisu (Hasankeyf), Yusufeli ve Konaktepe davaları gözden geçirilmiş, her üç projedeki bir dizi ortak şablonlar gözlemlenmiş ve İstanbul Su Mahkemesi Jürisi kendisini, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'ne su kaynaklarının korunmasına ve yönetilmesine, doğal ve kültürel mirasının ve enerjisinin korunmasına ilişkin politikalarına yönelik tavsiyelerde bulunmak zorunda hissetmiştir.

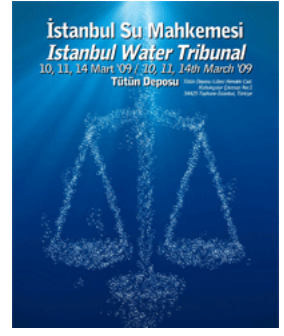
İstanbul Su Mahkemesi bu nedenle:

AŞAĞIDAKİ KONULARDA ENDİŞELERİNİ İFADE EDER:

- 1) Çevresel Etkilerin Değerlendirilmesine ilişkin Yönerge'nin geçici 4. maddesi, 07.02.1993 tarihinden önce tasarlanmış olan hidroelektrik santral projelerini, bir çevresel etki değerlendirmesi araştırması yapma zorunluluğundan muaf tutmaktadır;
- 2) Türkiye Cumhuriyeti Devlet İhale Yasası'nın 89. maddesi, "özel nitelikli işler"i, kamu ihalelerini zorunlu kılan imar işlerinin yönetilmesine ilişkin usuller kapsamı dışında tutmaktadır;
- 3) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti yukarıda anılan hükümlerden faydalanarak, hidroelektrik enerji santralleri projelerinin çevresel etki değerlendirmeleri ve kamu ihaleleri usullerinin dışında tutulması yönünde yürütme kararları almaktadır.

AŞAĞIDAKİLERİ OLUŞTURUR:

- 1) Yukarıda anılan hususlar temelinde, Hükümet son 40 yıldır sürdürülebilir gelişme politikalarını destekleyen su, enerji ve insan hakları konularına ilişkin uluslararası hukukta, bilimde ve teknolojide elde edilmiş olan önemli başarıları göz ardı etmektedir;
- 2) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, miadı dolmuş enerji ve kalkınma politikaları üzerinde ısrar etmektedir ki, buna ekonomik açıdan sürdürülebilirlik ve çevresel süreklilik hususlarından bağımsız olmak üzere hidroelektrik santral projeleri dahildir ve yerel toplum birimlerinin ve geniş kapsamda halkın refahı göz ardı edilmektedir.

TAVSİYELER:

- 1) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, masraf - kar analizi yaparak, sosyal, çevresel ve kültürel faktörleri, ve ayrıca ekonomik konuları entegre eden, kamu yararına geniş kapsamlı bir konsept kabul etmelidir;
- 2) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti kalkınma, su kullanımı ve enerji hakkındaki genel politikalarını sivil topluma ve etkilenen yerel hükümetlere danışarak gözden geçirmeli ve yeniden tasarlamalıdır;
- 3) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti bunu yaparken, doğal kaynakların sürekli kullanılabilirliğini sağlayan, insan haklarını ve hürriyetlerini dikkate alan ve biyolojik farklıklar ile doğal ve kültürel mirasın korunmasını sağlayan alternatif politikalara özen göstermelidir;
- 4) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Çevresel Etkilerin Değerlendirilmesine ilişkin Yönerge'nin geçici 4. maddesini iptal etmelidir;
- 5) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, tüm projelerde çevresel etki değerlendirmelerinin sistematik olarak ve herhangi bir konuyu muaf tutmadan yapılmasını sağlamalıdır;
- 6) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Devlet İhale Yasası'nın 89. maddesi ile bu veya başka mevzuatta bulunan önemli projelere ilişkin olarak kamu ihalesi yapılmasına engel teşkil eden tüm muafiyet hükümlerini iptal etmelidir.